

Могілевська К.С., студент 7-КМП курсу
навчально-наукового інституту № 4
національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: доктор психологічних
наук, доцент Кудерміна О.І.*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНДРОМУ
«ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» ПРАЦІВНИКІВ
МЕДИЧНОЇ СФЕРИ

Аналіз проблеми синдрому професійного вигорання особистості набуває особливого значення у наш час. Його актуальність пояснюється, по-перше, тим, що професійна діяльність є однією з провідних практично для кожної людини, і природно, накладає свій відбиток на його особистість. Другий аспект актуальності даної проблеми - це недостатня кількість досліджень з даного питання в окремих галузях людської діяльності И, с. 101. Необхідно підкреслити, що професія медика має величезну соціальну важливість, тому що на нього полягає велика

відповідальність не тільки за фізичне здоров'я пацієнта, але і за його психічне здоров'я і соціально-психологічну адаптацію.

В даний час ряд фахівців висловлює стурбованість щодо того, що сама по собі приналежність до професії медичного працівника сприяє розвитку хворобливих станів особистості. Це може проявлятися у вигляді розчарування в професії, деморалізації особистості, наростаючої схильності до роздумів про те, щоб залишити цю професію, а також погіршення психічного здоров'я, зниження стійкості шлюбів, розвитку схильності до вживання психоактивних речовин та алкоголю.

Виявлення значення для виявлення причин, що призводять до виникнення професійного вигорання, має вивчення особистісних особливостей медика, а також специфіки організаційної культури медичного колективу. Аналіз причин появи вигорання у медичних працівників та його наслідків набуває особливої актуальності, оскільки грамотна діагностика, корекція і профілактика розвитку вигорання можуть допомогти в припиненні розпочатого процесу вигорання

або попередити його виникнення. Це дозволяє зберегти медика як здорову особистість і ефективного професіонала. Оцінка схильності до психічного вигорання має велике значення для аналізу процесу професійного становлення особистості, для планування її професійної кар'єри.

До трьох основних чинників, що відіграють істотну роль в виникненні професійного вигорання медичних працівників, відносять такі: особистісний, рольовий і організаційний.

Серед особистісних особливостей, що сприяють вигоранню, Х.Дж. Фрейнденберг виділяє емпатію, гуманність, м'якість, ідеалізування, інтровертність, фанатичність. Значимість роботи є бар'єром для розвитку вигорання. У той же час незадоволеність професійним зростанням, потреба в підтримці, сприяє його виникненню Г2, с. 71.

Рольовий фактор по К. Кондо проявляється у рольовій конфліктності, рольової невизначеності.

До організаційних чинників, сприяючих розвитку вигорання, відносять: багатогодинний характер роботи, що не оцінюється належним чином та вимагає виняткової продуктивності; неадекватність змістом роботи характеру керівництва з боку начальства і т.д.

Як зазначає В.І. Ковальчук, серед організаційних чинників вигорілі особи вказують на такі причини вигорання: надмірний рівень напруги і обсяг роботи, особливо при нереальних термінах її виконання. Г2, с. 901.

Основними факторами, що безпосередньо впливають на виникнення професійного вигорання медпрацівників є:

- висока насиченість робочого дня, зумовлена спілкуванням з людьми, в більшості випадків мають різні захворювання;
- велика кількість різних за змістом і емоційної напруженості міжособистісних контактів;
- висока відповідальність за результат спілкування з пацієнтами та колегами;
- певна залежність від колег і пацієнтів;
- необхідність розуміти індивідуальні особливості, домагання і експектації колег і пацієнтів;
- часті домагання на неформальні відносини при вирішенні проблем пацієнтів;
- конфліктні або напружені ситуації спілкування, викликані недовірою, незгодою пацієнтів, що проявляються в різних формах відмови від подальшої взаємодії [2, с. 121].

Узагальнюючи вищенаведене ми можемо констатувати, що професійне вигорання це синдром, який розвивається на тлі хронічного стресу і веде до виснаження емоційно-енергійно і особистісних ресурсів працюючої людини. Професійне вигорання виникає в результаті внутрішнього накопичення негативних емоцій без відповідної розрядки або звільнення від них. По суті, професійне вигорання - це дистрес або третя стадія загального адаптаційного синдрому - стадія виснаження (за Г. Сельє). Водночас, професійне вигорання, - це не тільки комунікативне навантаження (інтенсивність, тривалість і когнітивна складність ситуацій спілкування в медицині), але і невисока матеріальна винагорода. Вона викликає появу незадоволеності якістю життя: переживання соціальної несправедливості і незахищеності, втрата соціальної престижності і рольового статусу професії лікаря, медичної сестри, фельдшера.

Список використаних джерел

1. Водоп'янова, Н.Є. Синдром вигорання: діагностика та профілактика [Текст] /Н.Є.Водоп'янова, Е.С.Старченкова.- СПб.:Питер, 2009. - 320 с.

2. Винокур В.А., Рибіна О.В. Синдром професійного вигорання у медичних працівників: психологічні характеристики та методичні аспекти діагностики//Психодіагностика та психокорекція/Керівництво для лікарів і психологів.- СПб .: Питер, 2008. - 384 с.- Гл.7. - С.205-235.

Нечай В.В., студент 6-МК курсу факультету № 2 навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Доценко О.С.*

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Проходження державної служби [1] є складовою інституту державної служби, який об'єднує норми, що визначають [2]: формування кадрового резерву;вступ на державну службу;просування (переміщення) по службі;щорічну оцінку та атестацію;професійне навчання;підстави й способи припинення державної служби.

Реалізація державно-службових відносин - це найважливіший елемент інституту державної служби, оскільки на цьому часовому відрізку реалізується правовий статус державного службовця, що передбачає послідовну зміну державним службовцем посад та багатьох чинників, які характеризують державно-службове правове становище службовців.

Розглянемо деякі погляди науковців на категорію проходження державної служби.

Так наприклад, Ю.М Старилов вважає, що проходження державної служби - це тривалий процес, що починається з виникнення державно-службових відносин, тобто з моменту заміщення посади державного службовця, з подальшим